

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการผลิตและการตลาดปทุมมา เพื่อการส่งออกในภาคเหนือของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการผลิตการตลาดและผลตอบแทนในการผลิตปทุมมาของเกษตรกรและเพื่อศึกษาปัญหาการผลิตและการตลาดปทุมมาของเกษตรกรในภาคเหนือ อันจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดปทุมมาของเกษตรกรต่อไป

กลุ่มตัวอย่างนี้ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกปทุมมาจำนวน 60 ราย ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และตาก เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุด ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคลเกษตรกรธุรกิจและสังคม

เพศ ของเกษตรกรผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ร้อยละ 70 เป็นเพศชาย ร้อยละ 30 เป็นเพศหญิง

อายุ เกษตรกรร้อยละ 36.67 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 37.25 ปี

ระดับการศึกษา เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 63.34

สถานภาพสมรส เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 85 สมรสแล้ว

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เกษตรกรผู้ปลูกปทุมมามีสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 3 – 4 คน ร้อยละ 61.67 โดยมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.01 คน

ประสบการณ์ปลูกปทุมมาของเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 58.34 มีประสบการณ์ในการปลูกปทุมมาเฉลี่ย 3.28 ปี

พื้นที่ถือครองทางการเกษตร เกษตรกรผู้ปลูกปทุมมาส่วนใหญ่ร้อยละ 58.34 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรอยู่ระหว่าง 6 – 10 ไร่ โดยมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 9.25 ไร่

รายได้รวมของครัวเรือนเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 41.66 มีรายได้รวมอยู่ระหว่าง 120,000 – 150,000 บาทต่อไป โดยมีรายได้รวมเฉลี่ย 129,117.25 บาทต่อปี

ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการรับข่าวสาร

ปัจจัยด้านการรับข่าวสารของเกษตรกร พบว่า มีความสัมพันธ์กับบุคคล ในรอบเดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 66.67 เดินทางออกจากอำเภอของตนเองโดยเฉลี่ย 7.25 ครั้ง ส่วนการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนร้อยละ 80 รับทราบด้านการเกษตรจากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 75 รับทราบข่าวสารการเกษตรจากโทรศัพท์ ร้อยละ 50 รับทราบข่าวสารจากวิทยุ

สำหรับการเปิดรับข่าวสารการเกษตรจากสื่อบุคคล ส่วนใหญ่ร้อยละ 91.67 สนทนาแลกเปลี่ยนข่าวสารด้านการเกษตรจากเพื่อนบ้านและเกษตรกรข้างเคียง รองลงมาจะเป็นญาติที่อยู่ด้วยกัน เจ้าหน้าที่การเกษตร พนักงานบริษัท ตามลำดับ

สภาพการผลิตและต้นทุนการผลิต

ลักษณะการปลูก เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกปทุมมาเป็นลักษณะสวนผสม คือการปลูกปทุมมาพร้อมกับดอกไม้ชนิดอื่น เช่น เบญจมาศ เยอบีร่า ลิลลี่ แกลดิโอลัส เป็นต้น พื้นที่เพาะปลูกจะปลูกที่อำเภอแม่ริม อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ที่อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน และที่อำเภอเมืองและอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก พันธุ์ที่ใช้ปลูก เช่นพันธุ์ปทุมมาเชียงใหม่ เทพอัปสร ฉัตรทิพย์ ฉัตรทอง ระยะเวลาการปลูกจะปลูกตั้งแต่เดือนเมษายน จะไปเก็บเกี่ยวผลผลิตเดือนธันวาคม พื้นที่ปลูกปทุมมา เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 68.33 มีพื้นที่ปลูกอยู่ระหว่าง 1-3 ไร่ โดยมีพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ย 2.01 ไร่

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

การผลิตปทุมมา 1 ไร่ มีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 33,817.04 บาท โดยเป็นต้นทุนเงินสดเท่ากับ 23,614.26 บาท และไม่เป็นเงินสดเท่ากับ 10,202.83 บาท ผลตอบแทนพิจารณาจากผลผลิตต่อไร่และราคาขายของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีรายได้ต่อไร่เท่ากับ 59,061.14 บาท ซึ่งเมื่อหักต้นทุนการผลิตทั้งหมดซึ่งเท่ากับ 33,817.04 บาท เกษตรกรจะมีกำไรสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 25,244.10 บาทต่อไร่

วิธีการตลาดของเกษตรกรผู้ปลูกปทุมมา

การจำหน่ายพันธุ์ปทุมมาร้อยละ 75 ของผลผลิตจะขายส่งให้กับพ่อค้าส่งออก ร้อยละ 10 ขายให้กับพ่อค้าขายส่งในจังหวัด ร้อยละ 5 เก็บไว้ทำพันธุ์ที่เหลือขายให้กับผู้ปลูกรายอื่นและผู้จัดสวน ร้อยละ 5

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อปัญหาการผลิต การตลาดปทุมมา

ปัญหาด้านการผลิตปทุมมาของเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 31.82 มีปัญหาด้านหัวพันธุ์ไม่ปลอดโรค ร้อยละ 27.27 ขาดข้อมูลข่าวสาร ร้อยละ 22.73 มีปัญหาด้านแรงงานและที่เหลื่อมมีปัญหาด้านราคาปัจจัยการผลิตแพง

ปัญหาของผู้ส่งออก

ปัญหาด้านผู้ส่งออก ด้านหัวพันธุ์ปทุมมาติดเชื้อโรคนำ ทำให้ประเทศผู้นำเข้าได้พบปัญหาด้านโรคเน่าที่เกิดจากเชื้อรา ปัญหาพ่อค้าขายดีตราค่ากันทำให้ขายได้ต่ำกว่าราคาที่กำหนด ปัญหาขั้นตอนการส่งออก

อภิปรายผล

ด้านการผลิต จากการศึกษาพบว่า พันธุ์ที่เกษตรกรไม่ปลอดต่อโรคเชื้อรา ทำให้หัวพันธุ์ที่ส่งออกไปต่างประเทศมีเชื้อราปนเปื้อนทำให้ผลผลิตจากประเทศไทยถูกส่งกลับและไม่เป็นที่ยอมรับของตลาด

ส่วนพื้นที่เพาะปลูกมา ถ้าปลูกในพื้นที่เดิมซ้ำ กันในปีต่อปีจะทำให้เกิดเชื้อราในหัวพันธุ์ได้ เช่นกัน หน่วยงานของรัฐควรให้ความสนใจต่อการปรับปรุงพันธุ์ให้ต้านทานต่อโรคเชื้อราโดยศูนย์วิจัยสถานีทดลองฯ ของหน่วยงานด้านวิชาการที่รับผิดชอบเป็นผู้ดำเนินการ และคอยแนะนำด้านการผลิตแก่เกษตรกร

ด้านต้นทุนการผลิต จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีต้นทุนด้านแรงงานที่เป็นเงินสด 9,700.- บาทและไม่เป็นเงินสด 6,386.49 บาท รวม 16,086.49 บาท เกษตรกรควรใช้แรงงานในครัวเรือนของตนเองอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ค่าแรงงานจ้างมีราคาสูงเกษตรกรควรรวมกลุ่มกันผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันในการทำกิจกรรมร่วมกัน (ลงแขก) และหัวพันธุ์ที่ต้นทุนสูง เกษตรกรควรมีแหล่งเก็บพันธุ์หรือควรมีสถานีวิจัยของทางราชการที่รวบรวมหัวพันธุ์ไว้สำหรับเกษตรกร

ด้านการส่งออก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดเป้าหมายการส่งออกแต่ละให้ชัดเจนและควรมีแหล่งรวบรวมหัวเพื่อเตรียมการส่งออก และรัฐควรมีให้มีการอำนวยความสะดวกด้านการส่งออกให้แก่ผู้ส่งออกหัวปทุมมา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาสภาพการผลิต การตลาด ให้ครอบคลุมทั้งประเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนและต้องมีการวิจัยเชิงคุณภาพของเกษตรกรอย่างเจาะลึกควบคู่กันไปด้วย ในขณะเดียวกันจะต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ในเชิงเศรษฐกิจเปรียบเทียบกับพืชอื่นๆ และควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงวิชาการด้านการปรับปรุงคุณภาพการผลิตควบคู่กับการวิจัยในเชิงเศรษฐกิจด้วย นอกจากนี้แล้วควรมีการวิจัยกระบวนการผลิตตั้งแต่การเกษตรกรรม จนถึงวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อลดต้นทุนการผลิต